

Kaul Nurm

Teie 01.07.2019

Meie .03.2020 nr 1-6/20-35/1

Vastuskiri kollektiivsele pöördumisele
“Jagame Eesti Euroopa Liidu toetuste
taotlemisel ja rakendamisel kaheks piirkonnaks”

Austatud kollektiivse pöördumise esindaja

Riigikogus 04.10.2019 menetlusse võetud kollektiivses pöördumises tehti ettepanek jagada Eesti Euroopa Liidu (EL) toetuste taotlemisel ja rakendamisel kaheks piirkonnaks. Riigikogu juhatus edastas kollektiivse pöördumise rahanduskomisjonile menetlemiseks.

Rahanduskomisjon arutas kollektiivset pöördumist kolmel istungil. Algataja Kaul Nurm tutvustas komisjonile pöördumise sisu ja eesmärgi 16.12.2019 istungil. Arutelust võttis osa Rahandusministeeriumi esindaja. 25.02.2020 istungil käsitles komisjon Kaul Nurme täiendavaid küsimusi ja seisukohti ning nende kohta Rahandusministeeriumi antud vastuseid ja selgitusi. Pöördumisele vastamist arutas komisjon täiendavalt 09.02.2020 istungil. Lisaks, 21.01.2020 arutas teemat ka maaelukomisjon pöördumise algataja ja asjaomaste ministeeriumite esindajate osavõtul.

Kollektiivse pöördumise eesmärk on Eesti erinevate piirkondade arengutasemete ühtlustamine läbi EL toetuste. Taustaks tõstame esile, et riigieelarve tuludest moodustab valdava enamuse meie oma maksutulu, mistõttu on EL toetustest olulisem küsimus, kuidas ülejäänud eelarve ja ka muude meetmetega paremini toetada regionaalselt ühtlasemat arengut Eestis. Siseriiklike arenguerisuste leevendamine on poliitiliste valikute küsimus ja selleks ei ole vajadust Eestit EL toetuste kontekstis kunstlikult kaheks jagada. EL vahenditele ligipääsetavuse küsimus ei adresseeri keerukamaid regionaalsed ja demograafilisi probleeme.

EL vahendite kasutamine on seotud jäikade reeglitega, samuti on EL vahendite maht ja raamtingimused ajas muutuvad ja sõltuvad kokkulepetest EL tasandil. Seetõttu saaks regionaalselt ühtlasema arengu edendamiseks valida probleemispetsiifilisemaid meetmeid ja siseriiklikult lihtsamini suunatavaid lahendusi kui pöördumises pakutud EL vahendite kasutamise konstruktsioon.

Rahandusministeerium on meile kinnitanud, et ka ühe piirkonnana on Eesti siseselt võimalik EL vahendite kasutamist täpsemalt juhtida, näiteks diferentseerides kaasfinantseeringu määra toetuskeemiti ja regiooniti, suunates suurema toetusmahu väljapoole Tallinna. Harjumaa ja muu Eesti võrdlemisel toome näiteks välja, et 2007-2013 perioodi struktuurivahenditest makstud toetusi sai elaniku kohta kõige enam Järvamaa, Hiiumaa ja Tartumaa, kusjuures Harjumaa oli selle näitaja alusel alles seitsmendal kohal.

Ühe piirkonnana on Eestis paremini tagatud suurte üleriigiliste tegevuste ning struktuursete reformide ja investeeringute tegemine, hõlmates ka olulise üleriigilise mõjuga projekte Eesti suurimas tõmbekeskuses (nt tervishoiutaristu, töövõimereform, haridusvõrk, ülikoolid, teadus- ja arendustegevus). Samuti tõusetub Eesti kaheks piirkonnaks jagamisel EL vahendite absorbeerimise võimekuse küsimus. Peame oluliseks Eestile eraldatud EL vahendite tõhusat ja võimalikult suures mahus ära kasutamist.

Lisaks toome välja, et Rahandusministeeriumi hinnangul ei toeta EL õigus Eesti kaheks piirkonnaks jagamist ning kui jagamine oleks võimalik, siis jõuaks see rakenduda ülejäärgmisest (2028+) või isegi üle-ülejäärgmisest finantsperioodist (2035+), kusjuures ajas võivad muutuda klassifikatsiooni lävendid ja jaotusvalemi komponendid. Samuti viidati halduskulude kasvule.

Eelkirjeldatud põhjustel ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹² lõike 4 alusel otsustas komisjon konsensuslikult mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekutega ja pöördumisega seoses ei kavanda komisjon jätkutegevusi. Lisame, et EL vahendite planeerimise ja kasutamise seotud ministeeriumite kohustus on seirata ja hinnata, milliseid mehhanisme ja strateegiaid kasutades saaks Eesti tervikuna EL vahendeist enim kasu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Aivar Kokk

Esimees

Koopia: Rahvaalgatus.ee

Andres Ando

631 6423 andres.ando@riigikogu.ee